

Na realizację zadań pomocy społecznej w 2014 roku wydatkowano łącznie **1.747.416 zł**  
w tym:

- z budżetu gminy kwotę **993.494 zł** (57% budżetu),
- z budżetu wojewody **726.843 zł** (43% budżetu), refundacja PUP- **27.079 zł** (łącznie **753.922 zł**)

**Realizacja świadczeń za 2014 rok:**

1. zasiłki stałe – 203.189zł (44 osób)
2. zasiłki okresowe – 110.015 zł (77 osób)
3. składki na ubezpieczenie zdrowotne – 17.785 zł (42 osoby)
4. zasiłki celowe – 67.856 zł (93 osoby)
5. dożywianie w ramach środków własnych-179 zł
6. wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”-139.218 zł, (dotacja 92.487zł)
  - zasiłki celowe na zakup żywności-88.840 (180 osób)
  - posiłki w szkołach-50.378 zł (171 osób, w tym 169 dzieci)
7. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi-22.095 zł (55 osób)
8. usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych (koszty zatrudnionych opiekunek)- 96.949 zł (13 osób)
9. koszty działalności punktu interwencji kryzysowej-4.350 zł (83 konsultacje)
10. organizacja Wieczery Wigilijnej dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych-3.362 zł (koszty transportu pokryte przez Urząd Gminy w Sicienku)
11. koszty uposażenia osób wykonujących prace społecznie użyteczne na terenie gminy Sicienku-49.279 zł, z budżetu gminy-22.200 zł (18 osób)
12. koszty odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domu pomocy społecznej-141.594 zł (6 osób)
13. potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 176 zł ( 6 decyzji)
14. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd-12.916 zł (2 osoby)
15. stypendia szkolne-110.898 zł, z budżetu gminy 24.316 zł (102 uczniów)
16. piecza zastępcza
  - opłata za placówki opiekuńczo-wychowawcze- 102.787 zł (3 rodziny- 10 dzieci)
  - rodziny zastępcze-9 dzieci z 5 rodzin, koszty pobytu 19.140 zł
  - asystent rodziny-38.521 zł (17 rodzin- 36 dzieci), w tym 20.279 zł dotacja
17. utrzymanie ops 607.107 zł (wkład własny-445.788zł, dotacja 161.319zł)

## LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	434	251	751
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	55	50	115
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	404	227	698
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	x	57	160

## POWODY PRYZNANIA POMOCY

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	167	523
SIEROCTWO	0	0
BEZDOMNOŚĆ	8	10
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	92	432
w tym: wielodzietność	52	289
BEZROBOCIE	111	369
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	110	264
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	64	144
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK - WYCH. I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	59	250
W TYM:	26	102
RODZINY NIEPEŁNE		
RODZINY WIELODZIELNE	18	104
PRZEMOC W RODZINIE	7	30
ALKOHOLIZM	45	122
NARKOMANIA	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	3	3
ZDARZENIE LOSOWE	5	8
SYTUACJA KRYZYSOWA	4	7

Główne problemy:

### Bezrobocie

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy

zarejestrowanych było: ogółem - 396 bezrobotnych z terenu gminy, 54 uprawnionych do zasiłku. W tej grupie długotrwale bezrobotni stanowią 192 osoby.

Z pomocy Ośrodka skorzystało 111 rodzin (369 osób w rodzinach) z występującym problemem bezrobocia. Pomoc ww grupie świadczona była w postaci świadczeń pieniężnych (zasiłków okresowych i celowych), pracy socjalnej, mającej na celu aktywizację zawodową, w tym kierowanie do pracy, motywowanie do poszukiwania zatrudnienia we własnym zakresie, zarejestrowania się jako bezrobotni w PUP, kierowanie do prac społecznie użytecznych, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach organizowanych przez PUP i inne podmioty wspierające osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

### **Alkoholizm**

W 2014 roku 45 rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i 122 osobom w tych rodzinach udzielano pomocy z tut. Ośrodka. Wsparcie to było realizowane w postaci dożywiania dzieci, pomocy finansowej, najczęściej udzielanej w formie rzeczowej, np. żywności, opału, leków, pomocy w zakupie podręczników i przyborów szkolnych oraz pracy socjalnej. Celem ww pracy socjalnej była pomoc zarówno osobom uzależnionym, jak i członkom ich rodzin – osobom współuzależnionym. Działania z tymi osobami są podejmowane w zakresie motywowania do zachowania abstynencji i podjęcia leczenia odwykowego, wsparcia terapeutycznego, kierowania do Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku oraz kierowania spraw na drogę sądową. W celu zniwelowania problemów alkoholowych na terenie gminy tut. Ośrodek ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku, w 2014 roku skierowano do komisji 13 wniosków o leczenie odwykowe. Praca z tą grupą osób to proces długofalowy, wiążący się z odmiennymi problemami niż w przypadku innych klientów i wymaga zrozumienia zarówno choroby, jak i chorej osoby. Mimo szeregu podejmowanych działań na rzecz tych rodzin bardzo często efekty naszej pracy są niweczone, w związku z powrotem osób uzależnionych od nałogu i konieczne jest prowadzenie pracy od podstaw.

### **Przemoc domowa**

Pomoc w powyższej formie realizowana była w związku z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Sprawy dotyczące przemocy domowej prowadzone są przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Sicienku, w skład którego wchodzi przedstawiciele: ośrodka pomocy społecznej, policji, służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, placówek oświatowych, służby kuratorskiej oraz specjalista ds. przemocy. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań ww podmiotów i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji ww środowisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ubiegłym roku prowadzono 29 Niebieskich Kart w rodzinach, w których stosowana jest przemoc. W 2014 roku założono 19 nowych Niebieskich Kart, 13 założonych przez policję, 4 przez GOPS w Sicienku i 2 przez szkołę. W 2014 roku zakończono 19 Niebieskich Kart.

W wyniku tych działań tut. Ośrodek w stosunku do pięciu osób złożył wnioski o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W dwóch przypadkach grupa robocza

podjęła decyzję o wystąpieniu do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, orzeczeniem sądu w jednej rodzinie ograniczono władzę rodzicielską i ustanowiono kuratora w celu poprawy funkcjonowania rodziny, w drugim przypadku trwa jeszcze procedura sądowa. Dwóm sprawcom przemocy zaproponowano udział w programie korekcyjnym dla sprawców przemocy, jednak odmówili oni udziału w nim.

W 2014 roku odbyło się 153 posiedzenia grup roboczych w związku z prowadzeniem niebieskich kart oraz 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

### **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego**

Problem ten występował w 59 rodzinach, w tym w 18 wielodzietnych i 26 niepełnych. W wielu przypadkach jest powiązany z występowaniem w rodzinie alkoholizmu, przemocy, długotrwałego bezrobocia. Bezradność rodziców niesie za sobą wiele zagrożeń w stosunku do wychowywanego potomstwa. Dzieci są zaniedbywane przez rodziców w różnych sferach życia - zabezpieczania podstawowych potrzeb: bytowych (wyżywienie, stosowne do warunków atmosferycznych ubranie, odpowiednie warunki lokalowe), emocjonalnych (brak zainteresowania dzieckiem, czasem jemu poświęconym, braki w zapewnieniu dostatecznego wsparcia emocjonalnego), edukacyjnych (brak kontaktów ze szkołą i niskie zainteresowanie edukacją dziecka), kulturalnych (ograniczone korzystanie z dóbr kultury, niskie wyposażenie dziecka w prawidłowe kody językowe) oraz zapewnienia opieki i profilaktyki zdrowotnej. W 2014 roku skierowano do sądu 2 wnioski o wgląd w sytuację rodzin. Jedno postępowanie jeszcze trwa, drugie zostało umorzone.

### **Osoby starsze, niepełnosprawne, samotne wymagające pomocy ze względu na stan zdrowia lub wiek**

Osoby starsze, niepełnosprawne, schorowane i samotne nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i wymagają opieki osób drugih. Często rodzina zaniedbuje obowiązki opiekuńcze wobec tych osób i nie interesuje się nimi lub nie jest w stanie zapewnić im opieki. Zapewnienie takiej pomocy jest zadaniem obowiązkowym gminy. Pomoc tej grupie osób, ma celu podjęcie działania, które w sposób planowy i celowy mają wpłynąć na poprawę ich sytuacji życiowej. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej kategorii ludzi. Dotyczy to ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych. Zadania te realizujemy poprzez usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby (są to czynności pielęgnacyjno-opiekuńcze oraz gospodarcze), natomiast w przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki, poprzez skierowanie do domu pomocy społecznej. W 2014 roku pomoc w formie usług opiekuńczych świadczona była w 16 rodzinach dla 17 osób (łącznie z usługami wykonywanymi w ramach prac społecznie użytecznych). Pięć osób w 2013 roku przebywało w domach pomocy społecznej. Za wszystkie osoby gmina wnosi odpłatność. Miesięczna średnia opłata za pobyt w domu pomocy społecznej kształtuje się obecnie w granicach ok. 2.900 zł. Kolejna osoba oczekiwała na umieszczenie w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, została umieszczona w DPS w Koronowie w marcu tego roku. Podobnie jak w latach poprzednich współpracowaliśmy z GOPS w Białych Błotach, dzięki czemu 8 osób niepełnosprawnych intelektualnie z terenu Gminy Sicienko bezpłatnie uczestniczy w Warsztatach Terapii Zajęciowej „Dąb” w Białych Błotach. Pomagamy też rodzinom i osobom w kierowaniu osób wymagających

okresowo opieki i pielęgnacji do zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, kierowaniu do instytucji orzekających o niepełnosprawności. Ponadto w stosunku do jednej osoby skierowano wniosek do sądu o przymusowe leczenie psychiatryczne oraz do drugiej osoby do prokuratury o ubezwłasnowolnienie.

### **Sytuacja mieszkaniowa**

Ważnym problemem jest niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych i komunalnych dla osób o niskich dochodach. Posiadanie własnego mieszkania jest jedną z podstawowych potrzeb każdej rodziny. Zamieszkiwanie wielu osób, a czasami kilku rodzin w jednym lokalu, często rodzi konflikty i nieporozumienia. W obecnej sytuacji gmina nie dysponuje lokalami, w celu zapewnienia izolacji ofiarom przemocy domowej czy dla osób, które tracą mieszkania w wyniku zdarzeń losowych. W sytuacjach szczególnych osoby wymagające pomocy w formie schronienia, kierowane są do schronisk bądź noclegowni. Koszty pobytu w ww instytucjach wynoszą od 25,00 do 50,00zł za osobodzień, w zależności od standardu świadczonych usług, są pokrywane ze środków przeznaczonych na realizację zasiłków celowych.

### **Praca socjalna**

W realizacji zadań pomocy społecznej główny nacisk kładziony jest na pracę socjalną, czyli całokształt działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Efektem pracy socjalnej jest zmierzanie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Praca ta świadczona była głównie poprzez szeroko rozumiane: poradnictwo, mediacje, aktywizację zawodową i społeczną oraz wsparcie, z tej formy pomocy skorzystało w 2014 roku 310 rodzin, 919 osób w rodzinach.

### **Pieczą zastępczą**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania własne gminy w zakresie wspierania rodzin przeżywających kryzys w wychowaniu dzieci. Do zadań własnych gminy należy m.in.: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy. W 2014 roku 20 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym 11 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 9 w rodzinach zastępczych. Nowo umieszczonych w pieczy zastępczej zostało 3 dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych). W 2014 roku 3 dzieci umieszczonych w pieczy powróciło do rodzin biologicznych. W 2014 roku za opiekę i wychowanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Gmina Sicienko poniosła wydatki w łącznej kwocie 102.787 zł, w rodzinach zastępczych 19.140 zł. Zatrudniony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku asystent pracował z 17 rodzinami z terenu Gminy Sicienko, w tym z 3 na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią. Koszty zatrudnienia asystenta rodziny wyniosły 38.521 zł.

### **Pozostała działalność:**

1. **Prace społecznie użyteczne** – forma pomocy skierowana do osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, której celem jest aktywizacja ww osób oraz nabycie przez nich podstawowych umiejętności pracowniczych; koszt prac jest w 60% refundowany przez urząd pracy. Prace te w 2014 roku były wykonywane w Gminnym Ośrodku Kultury, Urzędzie Gminy, Zakładzie Komunalnym i Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Obejmowały prace porządkowe, remontowe i opiekuńcze. W przeciągu roku do prac społecznie użytecznych skierowano 18 osób. Koszt wykonywania prac wyniósł łącznie 49.279 zł, z tego koszty własne-22.200 zł.
2. Wspólnie z Kołem Gospodyń Wiejskich w Mochlu zorganizowaliśmy **Wigilię** dla 83 osób-mieszkańców sołectwa Mochle, po 75 roku życia oraz niepełnosprawnych i samotnych z terenu gminy. Całkowity koszt organizacji Wieczery Wigilijnej wyniósł 3.362 zł.
3. **Punkt Interwencji Kryzysowej**, który świadczył pomoc dla rodzin i osób dotkniętych przemocą i znajdujących się w sytuacji kryzysu. W punkcie udzielał pomocy psycholog oraz specjalista ds. przemocy, łącznie w 2014 roku odbyło się 83 konsultacje. Koszt działalności 4.350 zł.

### **Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku:**

- Kierownik-1 etat
- Główny księgowy –1/2 etatu
- Inspektor ds. księgowości i stypendiów szkolnych-1 etat
- Pracownicy socjalni - 5 etatów,
- Asystent rodziny -1 etat
- Opiekunki domowe - 5 opiekunek zatrudnionych na umowę o pracę, świadczące usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych (obecnie 9 osób)
- Konsultanci-umowy cywilno-prawne: psychiatra, psycholog, pedagog-terapeuta, w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych i Punktu Interwencji Kryzysowej, radca prawny, informatyk.

### **Potrzeby na 2015 rok w zakresie realizacji świadczeń:**

1. zasiłki stałe-plan budżetu -72.700zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 51.239 zł. W miesiącu kwietniu otrzymaliśmy decyzje o zwiększeniu planu do kwoty 104.339zł. Posiadane środki nie zapewniają realizacji zadania do końca I półrocza. O braku środków na ten cel (ok. 112.500zł) systematycznie informowany jest Wydział Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, który w imieniu wojewody przyznaje dotacje na realizację zasiłków stałych.
2. zasiłki okresowe- plan budżetu-25.700zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 26.821zł. W miesiącu kwietniu otrzymaliśmy decyzje o zwiększeniu planu do kwoty 56.821zł. Brakujące środki ok. 63.179zł; również w tym zakresie informowany jest Wydział Polityki

Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, który w imieniu wojewody przyznaje dotacje na realizację zasiłków okresowych.

3. składki na ubezpieczenie zdrowotne - plan budżetu - 14.700zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 4.616zł. Przyznane środki nie zabezpieczają przewidywanych potrzeb w tym zakresie, braki wynoszą ok. 4.400zł.
4. zasiłki celowe - plan budżetu 86.990zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 6.373zł, posiadane środki zapewniają realizację podstawowych potrzeb mieszkańców gminy (m.in. pomoc na opał, żywność, koszty leczenia, opłaty za energię elektryczną, opłaty za pobyt w schronisku)
5. wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”- plan budżetu 155.166zł, w tym 93.100zł z budżetu Wojewody, 62.066zł środki własne. Wykonanie za I kwartał bieżącego roku wyniosło 31.172zł, posiadane środki zapewniają realizację zadania.
6. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - plan budżetu - 9.400zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 5.411zł. Przyznane środki nie zabezpieczają przewidywanych potrzeb w tym zakresie, braki wynoszą ok. 19.610zł. Zapotrzebowanie na zwiększenie planu budżetu systematycznie zgłaszane jest do Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.
7. punkt interwencji kryzysowej- plan budżetu -6.800zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 1.490zł. Posiadane środki zapewniają realizację zadania.
8. organizacja Wieczery Wigilijnej dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych- plan budżetu 4.500zł, posiadane środki zapewniają realizację zadania.
9. prace społecznie użyteczne - plan budżetu 27.411zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 6.318zł. Posiadane środki zapewniają realizację zadania.
10. koszty odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej - 165.000zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 35.653zł. W imieniu osoby rodzina złożyła wniosek o umieszczenie w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, postępowanie zostało zawieszona do chwili wydania orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu. Na dzień dzisiejszy, w oparciu o wydane decyzje o odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej, posiadane środki zabezpieczają koszty ponoszonej przez gminę odpłatności. Niestety także u nas zauważalne jest zjawisko przerzucania obowiązku opieki nad niepełnosprawnymi, nieporadnymi, niepełnosprawnymi, starszymi rodzicami na gminę. Brak jest ze strony dorosłych dzieci chęci zaopiekowania się nimi, a najprostszą metodą wydaje się być pozbywanie osób starszych i oddawanie ich do instytucji zapewniających całodobową opiekę.
11. potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych -plan budżetu 100zł, wykonanie 69zł, budżet przyznawany w oparciu o wydatkowane środki.

12. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd – plan na I kwartał 0zł, zapotrzebowanie 2.775zł, wykonanie I kwartału bieżącego roku w kwocie 2.775zł nastąpiło w miesiącu kwietniu. Braki w tym zakresie wynoszą ok. 8.500zł. Oczekujemy na zwiększenie planu przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

13. stypendia szkolne – plan budżetu 76.382zł, wykonanie za I kwartał bieżącego roku 20.569zł. Przewidywane wykonanie 115.500zł, brakujące środki ok. 39.118zł.

14. wspieranie rodziny i piecza zastępcza:

- ponoszenie opłat za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych -147.000zł, wykonanie za I kwartał 2014 roku-37.328zł. W oparciu o bieżące dane planowane wykonanie wyniesie 179.800zł, brakujące środki ok. 32.800zł.
- ponoszenie odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych-42.000zł, wykonanie za I kwartał 2014 roku-7.133zł. Przewidywane wykonanie 46.800zł, braki wynoszą ok. 4.800zł
- koszty zatrudnienia asystenta rodziny-plan-53.394zł, wykonanie za I kwartał 2014 roku 14.468zł. W br. zakwalifikowaliśmy się do resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2015-asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i otrzymamy na zatrudnienie asystenta rodziny 20.279zł. Braki wynoszą ok. 2.500zł.

opracowała Lucyna Nowakowska

Kierownik  
Gminnego Ośrodka Pomocy  
Społecznej w Sicienku  
  
mgr Lucyna Nowakowska

Sicienko, 2015-04-29